วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
JYRU 75
JOURNAL OF YALA RAJABHAT UNIVERSITY
ISSN 2985-1424 (Online)

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Factors Affecting the Provision of Local Social Welfare After The COVID-19 Crisis in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

สุธี โกสิทธิ์
Sutee Kosit

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 13000, Thailand
Corresponding author, e-mail: sutee@aru.ac.th
(Received: Mar 23, 2025; Revised: Nov 20, 2025; Accepted: Dec 4, 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นและผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อศึกษาแนวทางและการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ทดสอบค่าไค-สแควร์ หาค่าความสอดคล้องได้เท่ากับ 0.97 หาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.91 และแบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นและผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นไม่มีผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แนวทางและการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ภาครัฐควรวางแผนนโยบายด้านสิทธิประโยชน์สวัสดิการด้านการศึกษา อำนวยความสะดวกการจัดสวัสดิการให้ประชาชนได้รับสิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ในการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาส จัดสวัสดิการให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์การคุ้มครองแรงงาน วางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดผลเสียในการเกิดความเครียดวิตกกังวลมีปัญหาทางสุขภาพจิตและเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวชที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : ผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคม การจัดสวัสดิการสังคม สวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่น ช่วงหลังสถานการณ์ภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19

Abstract

This research aimed to study the provision of local social welfare and its impacts after the COVID-19 crisis in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. to study the factors of local social welfare provision that have an impact after the COVID-19 crisis in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province and to study the guidelines and solutions to the provision of local social welfare problems after the COVID-19 crisis in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The sample consisted of 395 residents in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The research instruments included questionnaires, data analysis using percentages, means and standard deviations and hypothesis testing using a chi-square test with a consistency value of 0.97 and a reliability of 0.91. The results also included interviews. The results revealed that local social welfare provision and its impacts after the COVID-19 crisis in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province were high overall and in each aspect. Local social welfare provision factors had no significant impact after the COVID-19 crisis in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province,

with a statistical significance level of 0.05. The results also included approaches and solutions to local social welfare provision after the COVID-19 crisis. Phra Nakhon Si Ayutthaya Province: The government should plan policies for educational benefits and welfare, facilitate welfare arrangements for citizens to receive universal health insurance, provide housing benefits for the underprivileged, provide welfare for citizens to receive labor protection benefits, and plan solutions to problems resulting in increased stress, anxiety, mental health problems, and psychiatric illnesses.

Keywords: Impact on social welfare provision, Social welfare provision, Local social welfare, Post-COVID-19 crisis period

บทนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ยังคงระบาดอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เกิดการขาดแคลนพื้นที่ อุปกรณ์และบุคลากรทางการแพทย์ ประเทศไทยได้มีการลดกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการใกล้ชิดของประชากรหมู่มาก ลดการเดินทางเคลื่อนย้ายของประชากร เพื่อนำไปสู่การลดการระบาดและภาระงานของบุคลากรด้านสาธารณสุข เว้นระยะสัมผัสห่างจากผู้อื่น จะสามารถลดความเสี่ยงและป้องกันตนเองได้ดีที่สุด (Immigration Bureau, 2020) องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2021) เห็นชอบรับรองวัคซีน BNT162N2 ของไฟเซอร์และไบโอเอ็นเทค เป็นวัคซีนตัวแรกที่ได้รับ “การรับรองใช้ในกรณีฉุกเฉิน” นับตั้งแต่ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่อุบัติขึ้นในจีนซึ่งสหรัฐอเมริกาได้เริ่มฉีดไปแล้วตั้งแต่กลางเดือนธันวาคม 2563 รวม 2.8 ล้านคน จากประชากร 328 ล้านคน โดยให้บุคลากรทางการแพทย์ที่ทำงานแนวหน้าต่อมาเป็นแพทย์ทั่วไป ผู้สูงวัยโดยเฉพาะคนอายุมากกว่า 75 ปี เพื่อลดอัตราการตายของประชาชน สำหรับประเทศไทยมีการระบาดของโรค COVID-19 อย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อรายได้ สุขภาพ ปัญหาการเข้าถึงบริการและสวัสดิการของภาครัฐ ขาดแคลนอุปกรณ์และบุคลากรทางการแพทย์ มีการลดกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการใกล้ชิดของประชากรหมู่มาก ลดการเดินทางเคลื่อนย้ายของประชากร เพื่อนำไปสู่การลดการระบาดและภาระงานของบุคลากรด้านสาธารณสุข การอยู่กับบ้านตามคำกล่าวที่ว่า “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” เว้นระยะสัมผัสห่างจากผู้อื่น จะสามารถลดความเสี่ยงและป้องกันตนเองได้ดีที่สุด (Immigration Bureau, 2020) ความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่อยู่กับสังคมไทยมานาน และก่อให้เกิดปัญหาที่หลากหลาย ทั้งทางด้านสังคม การเมือง และการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาววิกฤตโควิด-19 ความเหลื่อมล้ำ เช่น ความเหลื่อมล้ำที่เป็นปัญหาพื้นฐานทำให้ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมมีความแตกต่างกัน และวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำเปลี่ยนแปลง ปัญหาเชิงโครงสร้างเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์กับการระบาดของโรค ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงบริการรัฐด้านการศึกษา สวัสดิการการได้รับประโยชน์จากกลไกตลาดที่ไม่เท่ากัน พื้นฐานครอบครัวที่แตกต่าง ความมั่นคงในอาชีพการงาน หรือการมีสิทธิ์มีเสียงในระบบการเมือง (Yingpaiboonwong, 2017)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ในพื้นที่ ข้อมูล ณ วันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 พบผู้ติดเชื้อยืนยัน จำนวน 7,544 คน และมีผู้เสียชีวิตจำนวน 55 คน โดยในช่วงระหว่างวันที่ 14 - 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 พบว่า พนักงานลูกจ้างของสถานประกอบการและโรงงาน เป็นผู้ติดเชื้อยืนยันจำนวน 968 คน อันเป็นการแพร่ระบาดแบบกลุ่มก้อนในสถานประกอบการและโรงงาน และได้มีการแพร่กระจายโรคไปสู่ครอบครัวและชุมชน และอาจมีความเสี่ยงที่การแพร่ระบาดจากครอบครัวจะนำไปสู่การติดเชื้อในสถานประกอบการและโรงงานด้วยเช่นกัน ปัญหาอุปสรรคในการได้รับสวัสดิการสังคมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านมาตรฐานสุขภาพและการรักษาพยาบาล จึงมีความต้องการให้ภาครัฐจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 และมาตรฐานด้านการบริการ (Loikaew, 2022) รัฐได้ช่วยเหลือการจัดสวัสดิการสังคมโดยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และกรรมการเหล่ากาชาดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้ร่วมกันจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรม พม. Mobile ปันสุขสู่ชุมชน ลงพื้นที่เยี่ยมกลุ่มเปราะบาง คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ยากไร้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ลงพื้นที่ออกเยี่ยมบ้าน ผู้พิการผู้ยากไร้ ที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา การสำรวจและพิจารณาครอบครัวของประชาชนที่รับความเดือดร้อน ผู้สูงอายุ และผู้ยากไร้ โดยได้มีการพูดคุยให้กำลังใจ และให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ยากไร้ เพื่อสร้างกำลังใจในการดำเนินชีวิต พร้อมกับมอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค บรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้น (Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Office, 2021)

ผู้วิจัยทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำผลการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นและผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 ไปกำหนดนโยบายและวางแผนบริหารจัดการสวัสดิการสังคมในระดับท้องถิ่นให้ประชาชนมีคุณภาพ และเพื่อให้ทราบปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 และแนวทางและการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นและผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาแนวทางและการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 782,096 คน (Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Hall Office, 2021)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดขนาดของตัวอย่างประชากรโดยวิธีการของยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ขนาดความคลาดเคลื่อน ±10% จากประชากรทั้งสิ้น 782,096 คน ได้ตัวอย่าง 400 คน และการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และใช้การจับสลาก เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ทุก ๆ หน่วยของประชากรมีโอกาสถูกเลือก อำเภอละ 25 คนเท่ากัน (Gall *et al.*, 1996) โดยมีรายละเอียดการคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้วิธีการของยามาเนโดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
N คือ ขนาดประชากร
e คือ คลาดคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{782,096}{1+(782,096)\ (0.05)\ (0.05)}$$

$$N = \frac{782,096}{1,956}$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้เพียง 395 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามประกอบไปด้วย 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นมาตรานามบัญญัติ (Nominal scale) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และอำเภอที่อาศัยอยู่ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นเป็นแบบตรวจสอบรายการประกอบด้วย สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านการมีงานทำและการมีรายได้ สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม และสวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป โดยลักษณะคำถามแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด

มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ส่วนที่ 3 แบบสอบถามผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านแรงงาน ผลกระทบด้านจิตใจ ผลกระทบต่อภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร ผลกระทบด้านการค้า ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว โดยลักษณะคำถามแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และส่วนที่ 4 ศึกษาแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแบบคำถามปลายเปิด ตามกรอบแนวคิดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3. การสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือแบบสอบถาม 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) เสนอแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยการหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) คัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 ผลการหาค่าความสอดคล้องได้เท่ากับ 0.97 3) ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามหลังจากการทดลองใช้เพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์และน่าเชื่อถือ 4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ประกอบด้วย บุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาและประชาชนในเขตเทศบาลพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำผลไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.91 และ 5) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้เพียง 395 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.75 2) ส่งแบบสอบถาม ด้วยวิธีส่งทางไปรษณีย์และส่งด้วยตนเองไปยังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างผ่านผู้นำชุมชนช่วยรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย และนัดหมายเวลาเพื่อรับแบบสอบถามกลับคืน 3) เก็บรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย จำแนกความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square test : *2*- test) (Waiwanichkul & Udomsri, 1995) ด้วยวิธีมาตรวัดค่าเฉลี่ยแบบกลุ่ม คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (sumeth, 2021)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตามแนวคิดของบอดดี้ (Boddy, 2016) ที่ระบุว่าการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพที่จะได้ข้อมูลที่อิ่มตัว ควรมีขนาดตัวอย่าง 12 คน โดยงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยสัมภาษณ์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 6 คน นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 6 คน ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา จำนวน 12 คน รวมผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 12 คน

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Phothisita, 2011)

3. วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ 1) นัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลักล่วงหน้า โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ พร้อมกับส่งแบบสัมภาษณ์ให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้มีโอกาสเตรียมตัวล่วงหน้า 2) ดำเนินการตามแบบสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ไม่เกิน 1 ชั่วโมง 3) วิเคราะห์ตีความ สรุปผลการวิจัยตามตัวแปร

4. วิธีการตรวจสอบข้อมูล 1) การตรวจสอบความตรง (Validity) ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงของข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกภาคสนามมาตีความและเรียบเรียงเพื่อถามย้อนกลับไปยังผู้ให้ข้อมูลหลักอีกครั้งเพื่อยืนยันความเชื่อถือได้ของข้อมูล จากนั้นได้กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยได้ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ทั้งด้านภาษา เนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์การเก็บรักษาข้อมูล รวมถึงการขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์และบันทึกเทป 2) การตรวจสอบด้วยวิธีการสามเส้า (Triangulation) การตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และแม่นตรง ดังนี้ (1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลได้แก่ แหล่งเวลา คือ ข้อมูลที่ได้รับต่างเวลากันจะได้ข้อมูลเหมือนกันหรือไม่ แหล่งสถานที่ คือ ถ้าได้ข้อมูลต่างสถานที่กันจะได้ข้อมูลที่เหมือนเดิมหรือไม่ และแหล่งบุคคล คือ ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ (2) การตรวจสอบ

สามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator triangulation) ด้วยการใช้ผู้วิจัยหลายคนในการสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนได้ข้อมูลต่างกันหรือไม่อย่างไร และ (3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation) ถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความของข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด (Chantawanich, 2010)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นและผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมและรายด้าน

	การจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 (Covid-19) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	$\overline{X}$	**S.D.**	**แปลผล**
1	สวัสดิการด้านการศึกษา	3.60	0.41	มาก
2	สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย	3.66	0.33	มาก
3	สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย	3.65	0.31	มาก
4	สวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้	3.63	0.34	มาก
5	สวัสดิการด้านนันทนาการ	3.60	0.35	มาก
6	สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม	3.66	0.39	มาก
7	สวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป	3.62	0.34	มาก
	รวม	**3.63**	**0.18**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย และสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมและรายด้าน

	ผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 (Covid-19) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	$\overline{X}$	**S.D.**	**แปลผล**
1	ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	3.61	0.32	มาก
2	ผลกระทบด้านแรงงาน	3.61	0.29	มาก
3	ผลกระทบด้านจิตใจ	3.62	0.37	มาก
4	ผลกระทบด้านภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและอาหาร	3.62	0.40	มาก
5	ผลกระทบด้านการค้า	3.66	0.38	มาก
6	ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	3.63	0.38	มาก
	รวม	**3.63**	**0.18**	**มาก**

จากตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผลกระทบด้านการค้า ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และผลกระทบด้านภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและอาหาร

2. ผลการศึกษาปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นกับที่ส่งผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 3 ปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่น	ผลกระทบ	ระดับ (N=395)			Pearson Chi-Square
		ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ด้านการศึกษา	ด้านเศรษฐกิจ	126 (31.9)	254 (64.3)	15 (3.8)	0.65
	ด้านแรงงาน	126 (31.9)	254 (64.3)	15 (3.8)	
	ด้านจิตใจ	126 (31.9)	254 (64.3)	15 (3.8)	
	ด้านภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร	126 (31.9)	254 (64.3)	15 (3.8)	
	ด้านการค้า	126 (31.9)	254 (64.3)	15 (3.8)	
	ด้านการท่องเที่ยว	126 (31.9)	254 (64.3)	15 (3.8)	
ด้านสุขภาพอนามัย	ด้านเศรษฐกิจ	85 (21.5)	288 (72.9)	22 (5.6)	0.99
	ด้านแรงงาน	85 (21.5)	288 (72.9)	22 (5.6)	
	ด้านจิตใจ	85 (21.5)	288 (72.9)	22 (5.6)	
	ด้านภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร	85 (21.5)	288 (72.9)	22 (5.6)	
	ด้านการค้า	85 (21.5)	288 (72.9)	22 (5.6)	
	ด้านการท่องเที่ยว	85 (21.5)	288 (72.9)	22 (5.6)	
ด้านที่อยู่อาศัย	ด้านเศรษฐกิจ	88 (22.3)	293 (74.2)	14 (3.5)	0.50
	ด้านแรงงาน	88 (22.3)	293 (74.2)	14 (3.5)	
	ด้านจิตใจ	88 (22.3)	293 (74.2)	14 (3.5)	
	ด้านภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร	88 (22.3)	293 (74.2)	14 (3.5)	
	ด้านการค้า	88 (22.3)	293 (74.2)	14 (3.5)	
	ด้านการท่องเที่ยว	88 (22.3)	293 (74.2)	14 (3.5)	
ด้านการทำงานและการมีรายได้	ด้านเศรษฐกิจ	96 (24.3)	287 (72.7)	12 (3.0)	0.33
	ด้านแรงงาน	96 (24.3)	287 (72.7)	12 (3.0)	
	ด้านจิตใจ	96 (24.3)	287 (72.7)	12 (3.0)	
	ด้านภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร	96 (24.3)	287 (72.7)	12 (3.0)	
	ด้านการค้า	96 (24.3)	287 (72.7)	12 (3.0)	
	ด้านการท่องเที่ยว	96 (24.3)	287 (72.7)	12 (3.0)	
ด้านนันทนาการ	ด้านเศรษฐกิจ	112 (28.4)	270 (68.4)	13 (3.3)	0.98
	ด้านแรงงาน	112 (28.4)	270 (68.4)	13 (3.3)	
	ด้านจิตใจ	112 (28.4)	270 (68.4)	13 (3.3)	
	ด้านภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร	112 (28.4)	270 (68.4)	13 (3.3)	
	ด้านการค้า	112 (28.4)	270 (68.4)	13 (3.3)	
	ด้านการท่องเที่ยว	112 (28.4)	270 (68.4)	13 (3.3)	
ด้านกระบวนการยุติธรรม	ด้านเศรษฐกิจ	113 (28.7)	261 (66.0)	21 (5.3)	0.44
	ด้านแรงงาน	113 (28.7)	261 (66.0)	21 (5.3)	
	ด้านจิตใจ	113 (28.7)	261 (66.0)	21 (5.3)	
	ด้านภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร	113 (28.7)	261 (66.0)	21 (5.3)	
	ด้านการค้า	113 (28.7)	261 (66.0)	21 (5.3)	
	ด้านการท่องเที่ยว	113 (28.7)	261 (66.0)	21 (5.3)	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่น	ผลกระทบ	ระดับ (N=395)			Pearson Chi-Square
		ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ด้านการบริการสังคมทั่วไป	ด้านเศรษฐกิจ	135 (34.2)	240 (60.8)	20 (5.1)	0.44
	ด้านแรงงาน	135 (34.2)	240 (60.8)	20 (5.1)	
	ด้านจิตใจ	135 (34.2)	240 (60.8)	20 (5.1)	
	ด้านภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร	135 (34.2)	240 (60.8)	20 (5.1)	
	ด้านการค้า	135 (34.2)	240 (60.8)	20 (5.1)	
	ด้านการท่องเที่ยว	135 (34.2)	240 (60.8)	20 (5.1)	

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีมาตรวัดแบบช่วงและการจัดกลุ่มพบว่า ปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่น ได้แก่ สวัสดิการด้านการศึกษา (P = 0.65) สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย (P = 0.99) สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย (P = 0.50) สวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้ (P = .33) สวัสดิการด้านนันทนาการ (P = 0.98) สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม (P = 0.44) และสวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป (P = 0.44) โดยรวมรายด้านทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ การจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นไม่มีผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านแรงงาน ผลกระทบด้านจิตใจ ผลกระทบด้านภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร ผลกระทบด้านการค้า และผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

3. ผลการศึกษาแนวทางและการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มีปัญหาการวางแผนนโยบายด้านสิทธิประโยชน์สวัสดิการด้านการศึกษา ปัญหาขาดการตรวจสอบและอำนวยความสะดวกการจัดสวัสดิการให้ประชาชนได้รับสิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปัญหาขาดการวางแผนนโยบายให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ในการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาส การจัดสวัสดิการให้ประชาชนให้ได้รับสิทธิประโยชน์การคุ้มครองแรงงานยังไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาขาดการจัดหาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและการทำกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ ให้แก่ประชาชน ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและพิทักษ์สิทธิ์ให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นธรรมเสมอภาค ปัญหาการจัดกิจกรรมอบรมการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ขาดมาตรการในการป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 ที่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ปัญหาขาดการประเมินผลเสียจากแรงงานต่างด้าวที่พำนักในที่ที่ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานไม่ได้มาตรฐานในสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 ขาดการวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดผลเสียต่อประชาชนในการเกิดความเครียดวิตกกังวล มีปัญหาทางสุขภาพจิตและเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวชที่เพิ่มขึ้นจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ปัญหาขาดการวางแผนแก้ไขปัญหาผลเสียที่เกิดจากการผลิตการเกษตร ภาครัฐควรกำหนดแนวทางส่งเสริมการค้า การลงทุนแก่ชุมชนท้องถิ่น และปัญหาขาดการวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดผลเสียต่อจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ

ดังนั้นภาครัฐควรวางแผนนโยบายด้านสิทธิประโยชน์สวัสดิการด้านการศึกษา ภาครัฐควรตรวจสอบและอำนวยความสะดวกการจัดสวัสดิการให้ประชาชนได้รับสิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ภาครัฐควรวางแผนนโยบายให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ในการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ภาครัฐควรจัดสวัสดิการให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์การคุ้มครองแรงงาน ภาครัฐควรจัดหาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและการทำกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ ให้แก่ประชาชน ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือและพิทักษ์สิทธิ์ให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน หรือผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นธรรมเสมอภาค ภาครัฐควรจัดกิจกรรมอบรมการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ภาครัฐควรมีมาตรการในการป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 ที่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ภาครัฐควรมีการประเมินผลเสียจากแรงงานต่างด้าวที่พำนักในที่ที่ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานไม่ได้มาตรฐานในสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 ภาครัฐควรวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดผลเสียต่อประชาชนในการเกิดความเครียดวิตกกังวล มีปัญหาทางสุขภาพจิตและเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวชที่เพิ่มขึ้นจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ภาครัฐควรวางแผนแก้ไขปัญหาผลเสียที่เกิดจากการผลิตการเกษตร ภาครัฐควรกำหนดแนวทางส่งเสริมการค้า การลงทุนแก่ชุมชนท้องถิ่น และภาครัฐควรวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดผลเสียต่อจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นและผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ สวัสดิการ ด้านกระบวนการยุติธรรม สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย และสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดสวัสดิการสังคมในระดับท้องถิ่นและผลกระทบต่อในสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนได้รับสวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย และสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bunsengiam (2022) ศึกษาความคาดหวังต่อการจัดสวัสดิการสังคมของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคาดหวังของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม ตามลำดับ และ Sae-Ui (2017) ได้ศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย และ Boonpaet (2018) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ความคาดหวังที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการในเขตเทศบาลตำบลหลักห้า จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ด้านความต้องการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสุขภาพ และด้านที่อยู่อาศัย และ Taengnoitham (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการศึกษาปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีมาตรวัดค่าเฉลี่ยแบบกลุ่มพบว่า ปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านสวัสดิการด้านนันทนาการ ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านการบริการสังคมทั่วไป โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ไม่มีผลกระทบสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 ในด้านเศรษฐกิจ ด้านแรงงาน ด้านจิตใจ ภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร ด้านการค้า และด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้คาดหวังปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นจากภาครัฐในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้ สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม และสวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป ทำให้ปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นจึงไม่มีความสัมพันธ์และไม่มีผลกระทบสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Office of the Permanent Secretary, Ministry of Social Development and Human Security (2022) ศึกษาสถานการณ์และรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในยุคที่ผ่านพ้นวิกฤติโรคโควิด-19 พบว่า ไม่มีปัจจัยส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดสวัสดิการสังคม

3. ผลการศึกษาแนวทางและการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มีปัญหาการวางแผนนโยบายด้านสิทธิประโยชน์สวัสดิการด้านการศึกษา ปัญหาขาดการตรวจสอบและอำนวยความสะดวกการจัดสวัสดิการให้ประชาชนได้รับสิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปัญหาขาดการวางแผนนโยบายให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ในการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาส การจัดสวัสดิการให้ประชาชนให้ได้รับสิทธิประโยชน์การคุ้มครองแรงงานยังไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาขาดการจัดหาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและการทำกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ ให้แก่ประชาชน ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและพิทักษ์สิทธิ์ให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นธรรมเสมอภาค ปัญหาการจัดกิจกรรมอบรมการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ขาดมาตรการในการป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 ที่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ปัญหาขาดการประเมินผลเสียจากแรงงานต่างด้าวที่พำนักในที่ที่ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานไม่ได้มาตรฐานในสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 ขาดการวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดผลเสียต่อประชาชนในการเกิดความเครียดวิตกกังวลมีปัญหาทางสุขภาพจิตและเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวชที่เพิ่มขึ้นจากการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อ

โควิด-19 ปัญหาขาดการวางแผนแก้ไขปัญหาผลเสียที่เกิดจากการผลิตการเกษตร ภาครัฐควรกำหนดแนวทางส่งเสริมการค้าการลงทุนแก่ชุมชนท้องถิ่น และปัญหาขาดการวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดผลเสียต่อจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ ทั้งนี้การจัดสวัสดิการสังคมของรัฐ เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพมาก ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ เนื่องจากงานสวัสดิการสังคมส่วนใหญ่นั้นเป็นการให้บริการทางสังคม การช่วยเหลือสังคม และการประกันทางสังคม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน การจัดสวัสดิการสังคมมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม ช่วยเหลือบุคคลด้อยโอกาส และบุคคลที่ไม่มีความสามารถในการเข้าถึงการบริการสวัสดิการสังคม ภาครัฐจึงต้องมีช่องทางการสื่อสารที่จะเป็นสื่อกลาง มีบริการแนะนำการเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว มีการบริการให้คำปรึกษา และความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องทุกปี จัดทำคู่มือบริการสวัสดิการสังคม เพิ่มการติดต่อหลากหลายช่องทางการให้บริการทางสังคม ซึ่ง Office of Social Development and Human Security (2017) ศึกษาการเข้าถึงกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการขององค์กรสวัสดิการสังคมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ควรมีช่องทางการสื่อสารเพิ่มกลุ่มงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้ชัดเจนมากขึ้น มีบุคลากรที่จะเป็นสื่อกลาง แนะนำการเข้าถึงได้รวดเร็วและมากขึ้น แจ้งช่องทางการสื่อสาร มีการอบรมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดทำโครงการ การเขียนโครงการที่ถูกต้อง และการบริการให้คำปรึกษา การกำหนดขอบเขตการทำงาน รอยต่อระหว่างองค์กร เช่น หน่วยงาน มูลนิธิองค์กรต่าง ๆ และความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น ควรจัดระบบการทำงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และควรแต่งตั้งคณะทำงานในเชิงเครือข่ายทุกอำเภอ ทุกตำบลเพื่อส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านมีการจัดตั้งกองทุนฯ และมีการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องทุกปี จัดทำคู่มือบริการประชาชนในการเขียนโครงการรายละเอียด ขั้นตอน พร้อมแนวทางปฏิบัติที่ดีให้กับประชาชนในการศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง รวมไปถึงทำเป็นรูปแบบ CD แจกทุกตำบล และออกกฎระเบียบในการจัดตั้งกองทุนให้สอดคล้องกับหน่วยงานต่าง ๆ และมีความยืดหยุ่นตามสภาพพื้นที่ แนวทางการพัฒนาเพิ่มเติมดังนี้ สร้างช่องทางในการสื่อสารที่สะดวกยิ่งขึ้น เพิ่มการติดต่อหลากหลายช่องทาง เช่น ผ่าน E-mail Line Facebook เอกสารควรเป็นลักษณะส่งได้หลายทาง การประชาสัมพันธ์ ควรประชาสัมพันธ์ให้ลงถึงระดับตำบล หมู่บ้าน กรอบโครงการควรเขียนกรอบและกำหนดกรอบให้ชัดเจน ควรมีหน่วยงานอาจเป็นหน่วยงานการศึกษา หน่วยงานพัฒนาชุมชนออกไปพัฒนาพื้นที่พัฒนาบุคลากรในพื้นที่เพื่อเพิ่มบุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพให้มากขึ้น

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยได้ว่า 1) ภาครัฐมีการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีประสิทธิภาพมากคือ สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย และสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามากคือ ผลกระทบด้านการค้า ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมและอาหาร 2) ปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่น สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้ สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม และสวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ไม่มีผลกระทบสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านแรงงาน ผลกระทบด้านจิตใจ ผลกระทบต่อภาคการเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร ผลกระทบด้านการค้า และผลกระทบด้านการท่องเที่ยวทั่วไป 3) แนวทางและการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ภาครัฐควรวางแผนนโยบายด้านสิทธิประโยชน์สวัสดิการด้านการศึกษา อำนวยความสะดวกการจัดสวัสดิการให้ประชาชนได้รับสิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ในการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาส จัดสวัสดิการให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์การคุ้มครองแรงงาน มีมาตรการในการป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 วางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดผลเสียต่อประชาชนในการเกิดความเครียดวิตกกังวล มีปัญหาทางสุขภาพจิตและเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวชที่เพิ่มขึ้นจากการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อโควิด-19 วางแผนแก้ไขปัญหาผลเสียที่เกิดจากการผลิตการเกษตร และกำหนดแนวทางส่งเสริมการค้าและการลงทุนแก่ชุมชนท้องถิ่น ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ 1) การจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นและผลกระทบในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สวัสดิการด้านการศึกษา ภาครัฐควรจัดสวัสดิการด้านการศึกษา เช่น การเรียนฟรี ค่าเล่าเรียน หนังสือและอุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม มีความทัดเทียม สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย ชุมชนท้องถิ่นควรมีศูนย์การเรียนรู้ด้านสุขภาพอนามัย การดูแลรักษาและป้องกันโรคเพื่อศึกษาหาความรู้ด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการ

ด้านที่อยู่อาศัย ภาครัฐควรมีการบริการแบบบ้านราคาถูกแต่มีประสิทธิภาพเพื่อบริการแก่ชุมชนท้องถิ่น สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ภาครัฐควรวางแผนแก้ไขปัญหา จัดการตนเองด้านที่อยู่อาศัยแก่ชุมชนท้องถิ่นตามความเหมาะสม สวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้ ภาครัฐควรปกป้องผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นในรูปของสหภาพแรงงาน เมื่อชุมชนท้องถิ่นไม่ได้รับความยุติธรรมในรายได้ สภาพการทำงาน การจ้างงานและสวัสดิการแรงงาน สวัสดิการด้านนันทนาการ ภาครัฐควรให้บริการศูนย์นันทนาการเพื่อจัดกิจกรรมด้านนันทนาการ การกีฬา รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ให้กับเด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไปและผู้สูงอายุ สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม ภาครัฐควรวางแผนให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ด้านกระบวนการยุติธรรมแก่ผู้มีปัญหาทางสังคม เช่น เด็กและวัยรุ่น คนชรา คนขอทาน โสเภณี ผู้ต้องขัง ผู้ป่วย คนพิการทุพพลภาพ สวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป คนพิการควรได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือและได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์สำหรับคน พิการอย่างเป็นธรรม 2) ปัจจัยการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาครัฐควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังและความต้องการของประชาชนเพื่อจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 ให้เหมาะสม และ 3) แนวทางและการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมระดับท้องถิ่นในช่วงหลังสถานการณ์สภาวะวิกฤตโรคติดเชื้อโควิด-19 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ควรวิเคราะห์วางแผนด้านเศรษฐกิจที่ยังไม่ฟื้นตัวทำให้การส่งออกสินค้าในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาติดลบ ผลกระทบด้านแรงงาน ภาครัฐควรเข้าไปดูแลนายจ้างให้ปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ผลกระทบด้านจิตใจ ควรมีการจัดอบรมให้บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีแนวโน้มเกิดภาวะเหนื่อยล้าก่อให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต กลัวการล้มป่วยและเสียชีวิต ผลกระทบต่อภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและอาหาร ภาครัฐควรวางแผนแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปบางประเภทที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศที่ทำให้โรงงานต้องชะลอหรือลดกำลังการผลิต ผลกระทบด้านการค้า ภาครัฐควรกำหนดมาตรฐานด้านการค้าและการสรรหาวัตถุดิบขาดแคลน มีราคาถูก และผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ภาครัฐควรวางแผนพัฒนาและสนับสนุนรูปแบบการท่องเที่ยวในลักษณะ New normal จากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

Boddy, C. (2016). Sample size for qualitative research. *Qualitative Market Research: An International Journal*, *19(2)*, 426-435.

Boonpaet, K. (2018). *Social welfare needs of the elderly, expectations affecting satisfaction in service quality in Lak Ha Subdistrict Municipality, Samut Sakhon Province*. Master of Public Administration Thesis, Public and Private Sector Management Program, College of Public Administration, Burapha University. (in Thai)

Bunsengiam, P. (2022). *Expectations of government agencies on social welfare provision: A case study of Khok Khinon Subdistrict, Phan Thong District, Chonburi Province*. Master of Public Administration Thesis, Public and Private Sector Management Program, College of Public Administration, Burapha University. (in Thai)

Chantawanich, S. (2010). *Qualitative research methods.* Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins.

Eampraphas, C. (2018). The results of providing social welfare for the elderly of municipalities in the western region of thailand. *Rajanakarin Journal*, *15*(4), 39-51. (in Thai)

Gall, M. D., Borg, W. R. & Gall, J. P. (1996). *Educational research : an introduction*. New York: Longman Publishing.

Immigration Bureau. (2020*). The impact of COVID-19 outbreak*. Bangkok: Immigration Bureau. (in Thai)

Loikaew, C. (2022). *A Study of the needs of receiving social welfare of the elderly in Ayutthaya Municipality, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province*. Master of Public Administration Thesis, Valaya Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage. (in Thai)

Office of Social Development and Human Security. (2017). *Access to welfare promotion funds of social welfare organizations in Nakhon Ratchasima province*. Bangkok: Office of Social Development and Human Security. (in Thai)

Office of the Permanent Secretary, Ministry of Social Development and Human Security. (2022). *Studies the situation and appropriate models for providing social welfare for the elderly in the era after the COVID-19 crisis*. Bangkok: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Social Development and Human Security. (in Thai)

Phothisita, C. (2011). *The science and art of qualitative research* (5th ed). Bangkok: Amarin Printing and Publishing Co., Ltd. (in Thai)

Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Hall Office. (2021). *Population statistics of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province.* Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Hall Office. (in Thai)

Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Office. (2021). *Social welfare*. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Office. (in Thai)

Sae-Ui, W. (2017). *The need for social welfare of the elderly in Hua Sai Subdistrict Municipality, Hua Sai District, Nakhon Si Thammarat Province*. Master of Buddhist Studies Thesis, Department of Social Development, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Sumeth, T. (2021). *Chi-Square statistics (revised One)* [Online]. Retrieved October 22, 2025, from: https://data.bangkok.go.th/dataset/deptedu (in Thai)

Suttiyutthasenee, W. (2010). *The need for social welfare for the elderly in Sri wilai subdistrict municipality, Sri Wilai District, Nong Khai Province.* Master of Public Administration Thesis, Public Policy Program, Maha Sarakham University. (in Thai)

Taengnoitham, N. (2018). *Elderly people's expectations on the provision of social welfare for the elderly in Phanat Nikhom Municipality, Chonburi Province.* Master of Public Administration Thesis, General Administration Program, College of Public Administration, Burapha University. (in Thai)

Waiwanichkul, N. & Udomsri, C. (1995). *Business research methodology*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)

World Health Organization. (2021). *Vaccine BNT162N2*. Switzerland: World Health Organization

Yingpaiboonwong, J. (2017). Assessment of independent organizations according to the constitution on anti-corruption. *TDRI Report Journal*, *12*(7), 1-16. (in Thai)